

**kinder
ombudsman**

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de Vaste commissie voor OCW
Per email verzonden aan cie.ocw@tweedekamer.nl

Betreft: Inbreng Kinderombudsman debat Veiligheid op scholen

Geachte leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

In 2023 ontving ik rond de honderdvijftig meldingen over pesten. Uit een eerste analyse van deze meldingen blijkt dat pesten vaak - namelijk in 96% van de gevallen - plaatsvindt op school. In het merendeel van de zaken is de klacht dat school het pesten onvoldoende serieus neemt en te weinig doet om het pesten aan te pakken. Ook erkent de school niet altijd dat er sprake is van pesten waardoor het pestprotocol vervolgens niet wordt toegepast.

Ik ben bezorgd om kinderen die worden gepest. Zij voelen zich vaak eenzaam, verdrietig, onveilig en onzeker. Verschillende kinderrechten staan onder druk, waaronder het recht om niet gediscrimineerd te worden (artikel 2 IVRK), het recht op ontwikkeling (artikel 6 IVRK), het recht op veiligheid (artikel 19 IVRK) en het recht op onderwijs (artikel 28 en 29 IVRK). Kinderen die gepest worden dragen de negatieve gevolgen hiervan in veel gevallen hun leven lang met zich mee.

Ten behoeve van het debat van 15 mei over de veiligheid op scholen breng ik naast bovenstaande graag een aantal onderwerpen (opnieuw) onder uw aandacht. Ik vraag u om de aanbevelingen uit mijn rapport 'in eenzaamheid gepest' evenals mijn reactie op het conceptwetsvoorstel Vrij en Veilig onderwijs mee te nemen in het debat. Daarnaast beveel ik aan dat er bij de verdere uitwerking van wetgeving en beleid rondom sociale veiligheid op school een kinderrechtentoets (CRIA) wordt uitgevoerd. Hieronder licht ik dit nader toe.

1. Opvolging rapport "In eenzaamheid gepest"

In 2022 publiceerde ik mijn rapport 'in eenzaamheid gepest'.¹ Ten behoeve van het onderzoek hebben 505 kinderen een vragenlijst ingevuld. De punten en aanbevelingen uit dit rapport zijn nog steeds actueel.

Toelichting

Uit mijn onderzoek 'in eenzaamheid gepest' blijkt dat pesten vooral op school plaatsvindt. Echter, volgens dit onderzoek gebeurt het ook online, in de buurt en bij sportverenigingen. 33% van de kinderen geeft aan gepest te worden vanwege hun uiterlijk, kleding of gedrag. 29% van de kinderen wordt gepest om redenen die eigenlijk discriminatie zijn. Ongeveer 15% van de kinderen wordt zo gepest, dat zij hun leven een onvoldoende geven.

Pagina 1/3

Datum

8 mei 2024

Onderwerp

Inbreng KOM debat veiligheid op scholen

Ons nummer

KOM009/2024

Kinderombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

¹ <https://www.kinderombudsman.nl/publicaties/in-eenzaamheid-gepest>.

Kinderen hebben het meeste last van pesten als zij op meerdere plekken gepest worden, als zij om meerdere redenen gepest worden én als ze niet kunnen praten over het pesten. De belangrijkste conclusie uit het rapport is dat kinderen die gepest worden, willen dat hun pesters steviger worden aangepakt. Ook vinden zij het belangrijk dat andere kinderen weten hoe het voelt om gepest te worden.

Pagina 2/3

Ons nummer
KOM009/2024

Op basis van mijn onderzoek heb ik de volgende aanbevelingen geformuleerd:

- Zorg voor een brede domein-overstijgende aanpak van pesten. Het is belangrijk dat er ook programma's komen tegen pesten op andere plekken dan school, bijvoorbeeld in de buurt en online.
- Stimuleer kinderen om over pesten te praten. Kinderen die het meest lijden onder pesten, praten hier het minst over met hun ouders en/of andere volwassenen.
- Geef (toekomstige) professionals handvatten om pesten én discriminatie bespreekbaar te maken.
- Houd toezicht op de implementatie van de maatregelen uit de Wet Sociale Veiligheid (2015). In deze wet is vastgelegd dat scholen verplicht zijn om pesten tegen te gaan en te zorgen voor een sociaal veilige leeromgeving voor leerlingen. Specifiek stelt de wet scholen verplicht om een actief veiligheidsbeleid uit te voeren, de veiligheidsbeleving van hun leerlingen te monitoren en iemand aan te stellen die het anti-pestbeleid coördineert en tevens aanspreekpunt is voor de leerlingen.
- Zorg dat informatie beschikbaar is waar kinderen (en ouders) terecht kunnen indien er sprake is van pesten.

2. Vrij en veilig onderwijs

Ik vind het belangrijk dat bij een klacht of melding over een onveilige situatie op school, kinderen altijd een zelfstandige positie of stem krijgen. Kinderen moeten zelf een klacht kunnen indienen en bij een externe vertrouwenspersoon terecht kunnen. Daarnaast moeten kinderen ook altijd zelf informatie krijgen over de stappen en beslissingen die in het traject worden genomen.

Als er sprake is van pesten, vind ik het ook belangrijk dat er (verplicht) een inzichtelijke belangenafweging wordt gemaakt waarbij het belang van het betrokken kind voorop staat. De Kinderombudsman heeft hiervoor op basis van de richtlijnen van het VN-Kinderrechtencomité de brochure ['het beste besluit'](#) ontwikkeld met daarin een stappenplan voor besluitvorming in lijn met het VN-Kinderrechtenverdrag. De kernvraag is altijd: wat heeft dit kind nodig en hoe gaan we dat gezamenlijk realiseren? In geval van pesten dient er met name gekeken te worden naar wat dit met de brede ontwikkeling van het kind doet.

Ik vraag u om tijdens het debat aandacht aan bovengenoemde punten te besteden.

Toelichting

Op de agenda van het debat staat de brief "vrij en veilig onderwijs"² uit 2022 van de minister voor Primair- en Voortgezet Onderwijs. In deze brief wordt onder andere de toezegging verder uitgewerkt dat er een wetsvoorstel komt om de meldplicht aan de Inspectie van het Onderwijs uit te breiden naar incidenten die betrekking hebben op de (sociale) veiligheid en het welbevinden van leerlingen. Inmiddels is met het conceptwetsvoorstel Vrij en Veilig onderwijs aan deze toezegging uit de brief voldaan. Het wetsvoorstel heeft tot doel om de veiligheid op scholen te verbeteren. Het gaat dan bijvoorbeeld om het voorkomen van discriminatie en racisme, mishandeling en pesten. In 2023 heb ik op het conceptwetsvoorstel gereageerd.³

Pagina 3/3

Ons nummer

KOM009/2024

In mijn reactie heb ik aangegeven dat ik positief ben over dit wetsvoorstel omdat kinderrechten hierdoor beter worden beschermd. Wel heb ik nog een aantal verbeteringen voorgesteld. Volgens het Kinderrechtenverdrag hebben kinderen op grond van artikel 12 IVRK het recht om gehoord te worden en hun mening te geven over zaken die hen aangaan. Dit recht is essentieel om een goede afweging te kunnen maken van het belang van het betreffende kind (art. 3 IVRK). Het recht op participatie is nog onvoldoende verankerd in het conceptwetsvoorstel. Mijn advies is dan ook om expliciet in de Memorie van Toelichting op te nemen op welke wijze kinderen zélf een klacht in kunnen dienen. Ook dienen zij altijd zelf informatie te krijgen over de stappen en beslissingen die in het traject worden genomen en toegang te hebben tot een externe vertrouwenspersoon.

3. Kinderrechtentoets op wetgeving en beleid

Tot slot beveel ik aan dat er bij de verdere uitwerking van wetgeving en beleid rondom veiligheid op scholen een kinderrechtentoets (CRITA) wordt uitgevoerd. Hiermee kan de impact op kinderrechten in kaart worden gebracht met als doel de toepassing zijnde kinderrechten goed te borgen en waar mogelijk te versterken. Een dergelijke toets is in lijn met de aanbevelingen die het VN-Kinderrechtencomité aan Nederland heeft gedaan.

Ik wens u een constructief debat toe.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw

Een afschrift van deze brief sturen wij naar de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 31 293, nr. 653.

³ <https://www.kinderombudsman.nl/nieuws/recht-van-kinderen-om-gehoord-te-worden-onvoldoende-geregeld-in-wetsvoorstel-vrij-en-veilig>.